

Jaume Perich

"El Perich que jo vaig conèixer era un noi que s'acabava de casar, que, com ell deia, li agradava molt el cinema, que llegia tota mena de llibres –amb una especial predilecció per les novel·les de 'lladres i serenos'–, que es confessava ateu, republicà i més aviat d'esquerres, que li agradaven els gats, les cançons de Cole Porter i que bevia ginebra Giró."

Li de febrer, a dos quarts de set de la tarda, moria, al quiròfan de l'Aliança de Mataró, Jaume Perich, a causa, segons diuen, d'un infart intestinal. Tenia 53 anys. Després de la mort del poeta Josep Elias –nascut a París l'any 1941, és a dir, el mateix any que en Perich–, aquesta és la mort d'un amic que més ràbia i més dolor m'ha causat.

Ens vam conèixer l'any 1966. En aquella època jo treballava a *El Correo Catalán*, on feia de crític teatral. Un bon dia em va trucar un noi que em va dir que dibuixava a la *Soli* –hi feia una pàgina d'acudits amb Turnes i Oliván– i que desitjava veure'm. El vaig citar a casa. Aquell noi, en Perich, em va fer l'efecte d'una persona molt tímida. Li vaig oferir una copa de rom, se la va beure d'un glop i es va estar una llarga estona callat, mirant-se els llibres de la llibreria. De sobte, va seure i em va dir: "Jo no acostumo a anar al teatre. El teatre m'avorreix, prefereixo el cinema; però t'he de dir que m'ho passo molt bé llegint les teves crítiques, són molt divertides, no tenen res a veure amb les que escriuen els altres crítics. Així, doncs, he vingut a demanar-te si vols col·laborar en una revista d'humor que pensem treure el Turmes, l'Oliván i jo." La revista en qüestió –el *Mamut*– no va arribar a sortir mai, però, a partir d'aquell dia, en Perich i jo ens vam veure pràcticament totes les nits, i la nostra amistat s'ha mantingut al llarg dels anys fins al dia de la seva mort.

El Perich que jo vaig conèixer era un noi que s'acabava de casar, que, com ell deia, li agradava molt el cinema, que llegia tota mena de llibres –amb una especial predilecció per les novel·les de "lladres i serenos"–, que es confessava ateu, republicà i més aviat d'esquerres, que li agradaven els gats, les cançons de Cole Porter i que bevia ginebra Giró. També era un excel·lent jugador de futbolín. Com a dibuixant, dibuixant humorista, en Perich tenia dos mestres: en Cesc i en Siné, el Siné d'*Hara Kiri*, "journal bête et méchant". També sentia un gran respecte per les monstruoses criatures que va dibuixar a l'Alemanya dels anys vint George Grosz, pels cretins de Grosz: militars, capellans i capitalistes.

A la *Soli* –que era un diari del règim–, al pobre Perich no li deixaven publicar gran cosa, així que vaig convèncer en Manuel Ibáñez Escofet, que era sots-director d'*El Correo*, perquè li encarreguessin alguns dibuixos. Els va dur, van agrair i, poc després, el Perich

va deixar la *Soli* per incorporar-se a *El Correo*.

A l'Ibáñez Escofet, no li agradava massa Siné, més ben dit, no li agradava gens –igual que li passava a Mauriac, no tolerava la seva constant befa de la religió i de les jerarquies eclesiàstiques–, així que tampoc es pot dir que el Perich ho tingués massa fàcil a *El Correo*. Però l'Ibáñez Escofet era també un demòcrata, un català com cal i, a la seva manera, un enemic del règim. I, a més, era periodista amb molt de nas, que aviat es va adonar que aquell noi faria carrera.

Els dibuixos, els acudits del Perich d'*El Correo*, es van exposar l'any 1968 a La cova del drac –al llavors famós Tuset Street– i, dos anys després, van ser recollits en un llibre, *Perich-Match*, publicat per les Edicions-62. El primer llibre del Perich. Jo vaig escriure un petit text per al catàleg de l'exposició i també vaig prologar el primer llibre de Perich. El text de l'exposició, el vaig titular *Perich-Masacre*, una claríssima al·lusió a Siné (que aleshores treia una revista titulada, precisament, *Siné-Masacre*). Hi pintava un Perich anarquista –que és el que va ser fins la seva mort–, empenyat amb la realitat quotidiana del país i, especialment, amb els senyors amb barret de copa i unes dents llargues i afiladíssimes, com taurons (que sortien dels dibuixos de Grosz). Hi pintava un Perich rebel i, posats a definir el seu humor, el vaig definir com "le sourire de la revolte", una frase d'un jove poeta i humorista francès, Marco Menegoz, afusellat pels nazis al bosc d'Arbonne la matinada del 21 de juliol de 1944, a l'edat de disset anys. A Perich li agradava molt aquesta definició.

Aquest és el primer Perich que vaig conèixer. Un noi que lluitava per fer-se un nom –com lluitava jo a les pàgines del *Tele/Expres*–, amb una gran curiositat pel que es publicava a fora, i no solament dins el camp de l'humor: en Perich estava al corrent de la Internacional Sitacionista, llegia Debord –cosa que em va sorprendre– i li interessava la política.

D'*El Correo*, en Perich va passar a *La Vanguardia* i al *Tele/Expres*. Va publicar el seu cèlebre llibre *Autopista* –el mateix any que jo vaig publicar la meua antologia d'articles del *Tele/Expres*, llibre que en Perich em va presentar en una llibreria de Madrid, juntament amb Lluís Carandell– i es va convertir en un dels humoristes més famosos d'aquest país. Després vindria l'aventura de *Por Favor* –on ens vam tornar a trobar– i la seva ininterrom-

puda col·laboració a *El Periódico*, fins la seva mort. D'aquest Perich no cal dir-ne res, és prou conegut.

Arran de la mort d'en Perich, s'ha escrit que era el millor humorista d'aquest país. El millor –cosa que no li hauria agradat llegir a Perich– no ho sé; un dels millors, és evident. També s'ha dit que era qui millor havia dibuixat, i fet parlar, l'home del carrer. Tampoc m'atreviria a confirmar-ho, i més tenint en compte que Cesc és, afortunadament, viu. Sí que estic d'acord amb els comentaris que ens diuen que Perich va saber mantenir la seva posició crítica, lúcida, davant de la realitat, i que mai es va vendre a cap família política. El Perich es va passar la vida treballant com un negre, pensant només en els seus lectors, que van ser molts, que érem molts.

El dia del seu enterrament, la seva filla Raquel ens va llegir unes pàgines del diari que escrivia el seu pare. A l'última anotació que hi va fer, en Perich diu que té la grip, que té trenta-vuit i mig de febre i que no sap si podrà enllestir la seva col·laboració per a un parell de revistes. I es queixa que, després de trenta anys de feina, encara no ha resolt el problema que representa estar malalt. Perquè el Perich cobrava quan lliurava un original, però quan la malaltia li impedia de lliurar-lo, no cobrava. Ara el Perich ja no podrà lliurar

cap més original. Ha mort sense haver conegut el nét que espera la seva filla, amb la mare malalta d'Alzheimer, una mare feta un vegetal. En Forges li va dir al conseller Guitart que la Generalitat hauria de passar-li una pensió a la seva dona. De moment, li han concedit el premi Ciutat de Barcelona de Mitjans de Comunicació (un milió de pessetes a títol pòstum), i és possible que fins i tot li donin la medalla de la ciutat i la creu de Sant Jordi a títol pòstum. Pobre Perich, pobre amic meu, que tenies por d'acabar penjant-te una corda al coll, com Chaval, o disparant-te un tret al cap, com Bosc, dos dels humoristes que més admiraves, i has acabat morint-te en un quiròfan de Mataró. **Joan de Sagarra**